

Sygn. akt III Ca 552/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2017r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Gajewski

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2017r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. N.

przeciwko R. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wejherowie

z dnia 11 stycznia 2017r. sygn. akt I C 1460/15

oddala apelację.

Sygn. akt III Ca 552/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 stycznia 2017r. Sąd Rejonowy w Wejherowie w punkcie 1 zasądził od pozwanego R. K. na rzecz powoda J. N. kwotę 1409,38 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 października 2014r. do dnia zapłaty; w punkcie 2 oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w punkcie 3 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 167 zł tytułem kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy orzekając oparł się na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Powódka w październiku 2014 r. zakupiła od pozwanego 54 opakowania paneli podłogowych wraz z pianką i podkładem pod panele. Do zawarcia umowy doszło za pośrednictwem Internetu. Na mocy przedmiotowej umowy Powódka zobowiązana była do zapłaty kwoty 3.635,50 zł za całość zamówienia wraz z kosztami wysyłki. Powódka wpłaciła zaliczkę i po tygodniu otrzymała zamówiony towar w komplecie, zgodnie z zamówieniem, w dniu 8 października 2014 r. powódka uiściła całą cenę sprzedaży. Po rozpakowaniu jednej paczki okazało się, że kolor paneli nie pasował do planu urządzenia domu, panele miały być na całym piętrze jednakowe. Zostało otwartych osiem paczek. Panele zostały rozłożone, bez podkładu i pianki. Powódka e-mailem z dnia 14 października 2014 r. powódka poinformowała pozwanego, że po położeniu paneli w jednym pokoju okazało się, że kolor jest znacznie zielony, w związku z tym prosi o zwrot 46 paczek paneli - zwracane panele oryginalnie zapakowane, opakowania nieuszkodzone. Podkreśliła również, że będzie składać nowe zamówienie, którego wartość miała zostać rozliczona w ramach zapłaty za zamówienie pierwotne. W tym samym dniu pozwany odpowiedział powódce e-mailem, podnosząc, że nie przyjmie zwrotu, ponieważ odstąpić można jedynie od całości umowy, a nadto z treści maila wynika, że część paneli została

położona, tym samym niemożliwym stał się zwrot całości zamówienia. E-mailem z dnia 15 października 2014 r. powódka poinformowała pozwanego, że sprawdziła stan paneli i stwierdziła, że nie zostały one zamontowane, a jedynie rozłożone, nie są również poprycinane, w związku z czym odstępuje od umowy w całości. Pismem z dnia 16 października 2014 r. powódka oświadczyła, że odstępuje od przedmiotowej umowy i prosi o zwrot wpłaconej przez nią kwoty. Pismo zostało wysłane na adres pozwanego w dniu 17 października 2014 r. Pismem z dnia 22 października 2014 r. pozwany poinformował powódkę, że podtrzymuje swoje stanowisko. Powódka poukładała panele, zapakowała je i odesłała przesyłką kurierską. Zwróciła również piankę i podkład. E-mailem z dnia 27 października 2014 r. powódka poinformowała pozwanego o odesłaniu towaru na adres magazynu przy ul. (...) w D.. Przedmiotową informację powódka ponowiła następnego dnia. E-mailem z dnia 28 października 2014 r. pozwany poinformował powódkę, że podtrzymuje swoją decyzję o odmowie przyjęcia towaru, na co powódka w dniu 29 października 2014 r. odpisała, że nie otrzymała żadnego stanowiska. Przedmiotowe pismo zostało przez nią odebrane w placówce pocztowej tego samego dnia. Powódka zwróciła się również do Miejskiego Rzecznika Konsumentów w G., który pismem z dnia 31.10.2014 r., skierowanym do pozwanego podniósł, że powódka skutecznie odstąpiła od umowy, zaś wobec niezamontowania przez powódkę paneli nastąpiła jedynie zmiana w granicach zwykłego zarządu. Wobec powyższego, zdaniem Rzecznika, pozwany winien odebrać na swój koszt i ryzyko przedmiotowe panele, oraz zwrócić powódce cenę pomniejszoną o równowartość czterech opakowań paneli. Pismem z dnia 06.11.2014 r. powódka poinformowała pozwanego, że po odmowie przyjęcia przez pozwanego przesyłki z paletami, została ona w drodze powrotnej uszkodzona podczas transportu. Powódka zdecydowała się przyjąć towar z powrotem, ponieważ bała się zaryzykować i zostawić panele nieodebrane przez pozwanego. Uszkodzeń doznało 39 opakowań paneli. Pozwany pismem z dnia 12 listopada 2014 r., skierowanym do Rzecznika Konsumentów, oświadczył, że nadal nie uznaje reklamacji, bowiem powódka nie była uprawniona do częściowego odstąpienia od umowy, zaś stwierdzenia powódki o jedynie rozłożeniu paneli na podłodze są nielogiczne. Pismem z dnia 19 lutego 2015 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 1909,77 zł tytułem sumy należności związanych z odstąpieniem od umowy. W odpowiedzi pozwany poinformował powódkę, że nie może już odstąpić od umowy, gdyż termin do dokonania tej czynności już upłynął. Powódka zamówiła nowe panele u innego dostawcy. Od firmy kurierskiej otrzymała odszkodowanie za panele zniszczone w trakcie transportu powrotnego w kwocie 2226,12 zł. Obecnie panele znajdują się w domu powódki. Powódka trzyma w pomieszczeniu piwnicznym gospodarczym osiem nieuszkodzonych opakowań paneli, w pralni dwanaście paczek, niektóre opakowania i deski panelowe są uszkodzone. W garażu powódki znajdują się 34 paczki paneli, które mają uszkodzone opakowania, pióra, a także widoczne uszkodzenia na niektórych deskach panelowych.

Przechodząc do rozważań merytorycznych Sąd I instancji wskazał, iż powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie, poddanego ocenie zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wedle własnego przekonania po wszechstronnym rozważeniu wszystkich dowodów. Sąd dokonał oceny wiarygodności poszczególnych dowodów.

Przechodząc do merytorycznej oceny żądania pozwu, Sąd doszedł do przekonania, że roszczenie powódki jest zasadne.

Poza sporem w niniejszej sprawie była okoliczność, że powódka zawarła umowę z pozwanym występując w charakterze konsumenta, jak również, że do zawarcia umowy doszło na odległość. Sąd zważył, iż w dacie zawarcia umowy sprzedaży pomiędzy powódką a pozwanym w dniu 2 października 2014 r. obowiązywała ustawa z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1225).

Sąd zważył, że powódka dokonała pisemnego oświadczenia o odstąpieniu od umowy w dniu 16.10.2014 r. a oświadczenie to zostało wysłane na adres pozwanego w dniu 17.10.2014 r. Tym samym termin określony w ww. przepisie należało uznać za zachowany. Podniesiony przez pozwanego zarzut, iż odstąpienie od umowy było bezskuteczne z uwagi na odstąpienie przez powódkę jedynie od części umowy, należało zatem uznać, niezależnie od jego merytorycznej zasadności, za nietrafny; powódka bowiem istotnie w pierwszej kolejności chciała zwrócić jedynie część dostarczonego towaru, niemniej potem decyzję tę zmieniła, składając oświadczenie o odstąpieniu od całej umowy i również to oświadczenie zostało złożone z zachowaniem terminu ustawowego. Kolejny zarzut pozwanego

odnosił się do kwestii samego zwrotu towaru, który w myśl wspomnianego przepisu, podlegał ma zwrotowi w stanie niezmienionym.

Stanowisko pozwanego jest całkowicie nietrafne i nie znajduje żadnej podstawy prawnej. Z treści przytoczonego przepisu ustawy wynika jednoznacznie, że uprawnienie konsumenta do odstąpienia od umowy zawartej na odległość, bez względu na przyczynę odstąpienia, realizuje się przez złożenie oświadczenia na piśmie, z zachowaniem określonego terminu. Ustawa nie przewiduje dla skuteczności odstąpienia żadnych dalszych warunków, w szczególności takiego, że zwracany towar nie może nosić śladów użytkowania czy nawet zniszczenia. Odstąpienie od umowy bez podania przyczyny jest skuteczne niezależnie od stanu w jakim towar wróci do przedsiębiorcy, a nawet więcej – niezależnie od tego, czy w ogóle wróci. Na skutek odstąpienia od umowy z zachowaniem warunków określonych w art. 7 ww. ustawy umowa jest traktowana jako niezawarta, zaś obowiązek zwrotu wzajemnych świadczeń jest całkowicie od tego niezależny. Przepis nakłada bowiem na strony, w razie skutecznego odstąpienia od umowy, obowiązek dokonania wzajemnej restytucji świadczeń poprzez ich zwrot w stanie niezmienionym (chyba, że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu). Ustawodawca powstrzymał się natomiast od szczególnego uregulowania uprawnień stron (a w szczególności przedsiębiorcy) w sytuacji, gdy zwracane mu świadczenie doznało uszczerbku, wykraczającego poza ramy ustalone w art. 7 ust. 3 ustawy, co wymaga odwołania się w tej kwestii do przepisów ogólnych Kodeksu cywilnego. Zważywszy, że skorzystanie z prawa do odstąpienia od umowy skutkuje uznaniem jej za niezawartą, przedsiębiorca nie może domagać się odszkodowania na gruncie przepisów o odpowiedzialności kontraktowej, jednakże w dalszym ciągu pozostaje pod ochroną norm dotyczących czynów niedozwolonych (deliktów). Tym samym, zgodnie z dyspozycją art. 415 k.c., w świetle której kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę obowiązany jest do jej naprawienia, w razie uszkodzenia towaru (w tym opakowania), wykraczającego poza konieczność oraz granice zwykłego zarządu, przedsiębiorcą może domagać się od konsumenta naprawienia szkody w drodze odszkodowania. Nie uprawnia go to natomiast do swego rodzaju stwierdzenia nieskuteczności odstąpienia od umowy czy też „nieuznania” go oraz do odmowy przyjęcia towaru, zwłaszcza, że art. 7 ust. 3 nakłada - również na konsumenta - obowiązek dokonania zwrotu świadczenia niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni.

Powyższe względy przesądzają o konstatacji, że powódka dokonała skutecznego odstąpienia od umowy, a zatem jest uprawniona do żądania od pozwanego zwrotu uiszczonego świadczenia. W piśmie z dnia 23.11.2015 r. powódka wskazała, że dochodzona przez nią kwota roszczenia stanowi różnicę pomiędzy wartością zakupionego towaru, którą powódka uiszczała na rzecz pozwanego, oraz kwotą odszkodowania otrzymanego od kuriera z tytułu zniszczenia palet. Różnica między tymi kwotami wynosi 1.409,38 zł i taką też sumę Sąd zasądził na rzecz powódki w pkt 1 wyroku z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 08.10.2014 r. do dnia zapłaty - zgodnie z żądaniem pozwu, które w tym zakresie nie było kwestionowane, jednocześnie oddalając powództwo w pozostałym zakresie w pkt 2 wyroku. Wartość zakupionego towaru wynosiła 3635,50 zł, powódka otrzymała odszkodowanie od firmy kurierskiej w kwocie (...),132 zł, a więc różnica wynosi 1409,38 zł a nie jak żąda powódka 1409,77 zł i w zakresie tej różnicy należało powództwo oddalić.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiodła strona pozwana, zaskarżając je w części obejmującej punkt 1 i 3 wyroku, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 5 kc poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy domaganie się przez powódkę zwrotu kosztów paneli w określonym pozwem zakresie stanowi nadużycie prawa podmiotowego, jako, że powódka nie zwróciła pozwanemu wszystkich paneli i znajduje się nadal w ich posiadaniu, w tym w szczególności, doprowadziła swoją lekkomyślnością do uszkodzenia paneli wysyłając je pozwanemu bez jego świadomości i wiedzy, będąc świadoma sytuacji, że pozwany odmawia ich przyjęcia.

Wobec tak przedstawionego zarzutu, skarżący wniósł o zmianę punktu 1 wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz punktu 3 wyroku poprzez zasądzenie od powódki na rzecz powoda kosztów postępowania w I instancji, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna i podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy dokonując uzasadnienia rozstrzygnięcia ograniczył się jedynie do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 505¹³ § 2 kpc).

Sąd Okręgowy, będąc obowiązany jako instancja merytoryczna, poczynić własne ustalenia co do stanu faktycznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 roku, III CKN 812/98, OSNC z 2000 r., Nr 10, poz. 193), po dokonaniu własnej samodzielnej i swobodnej oceny zebranego materiału dowodowego przyjął, za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji co do stanu faktycznego.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2000r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny Konsument, który zawarł umowę na odległość, może od niej odstąpić bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie w terminie dziesięciu dni, ustalonym w sposób określony w art. 10 ust. 1. Do zachowania tego terminu wystarczy wysłanie oświadczenia przed jego upływem. Zgodnie zaś z ust. 3 w razie odstąpienia od umowy, umowa jest uważana za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To, co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni. Jeżeli konsument dokonał jakichkolwiek przedpłat, należą się od nich odsetki ustawowe od daty dokonania przedpłaty.

Z powyższego uregulowania wynika, iż instytucja odstąpienia od umowy bez podania przyczyny jest zasadniczym środkiem ochrony konsumentów w handlu elektronicznym. Będąca wyłomem w zasadzie pacta sunt servanta pozwala konsumentom na powrót do stanu sprzed zawarcia transakcji. Pozostałe przepisy dotyczące zasad zwrotu, sposobu wykonywania prawa do odstąpienia itp. są temu celowi podporządkowane i mają za zadanie sprawić, aby przedmiotowe uprawnienie nie było jedynie uprawnieniem o charakterze formalnym.

W kontekście powyższego Sąd Okręgowy podzielił rozważania Sądu I instancji dotyczące odstąpienia konsumenta od zawartej umowy. Uprawnienie do odstąpienia od umowy posiada charakter autonomiczny, a zwrot towaru nie jest warunkiem skorzystania z niego. Zestawienie brzmienia art. 7 ust. 1 i 3 powołanej ustawy zdaje się przesądzać tę kwestię w sposób jednoznaczny. Zwrot towaru jest czynnością następującą, wynikającą z faktu prawidłowego odstąpienia od umowy. Tym samym należy przyjąć, że odstąpienie od umowy bez podania przyczyny jest skuteczne niezależnie od zwrotu towaru. Brak jest przy tym podstaw do zaakceptowania stanowiska pozwanego, iż odstąpić można jedynie od całej umowy, pozostaje ono bowiem sprzeczne z zasadą a maiori ad minus. Jeżeli bowiem konsument może odstąpić w całości od umowy, to tym bardziej może to zrobić jedynie w stosunku do części zakupionych produktów.

W świetle powyższego bezzasadne pozostają wywody apelacji dotyczące braku zwrotu przez powódkę pozwanemu wszystkich paneli oraz ich uszkodzenia, a tym samym nadużycia przez powódkę przysługującego jej prawa podmiotowego. Wskazać należy, iż powołana powyżej ustawa ma na celu ochronę konsumenta jako słabszej strony obrotu w stosunku do przedsiębiorcy. Założeniem jej jest, iż to przedsiębiorca jako profesjonalista ma wiedzę na temat właściwości sprzedawanych przez siebie towarów oraz obowiązków wynikających z posiadanego statusu przedsiębiorcy między innymi dotyczących przyjęcia zwracanego przez konsumenta towaru. Zdaniem Sądu Okręgowego w ustalonym stanie faktycznym uznać należy, że to pozwany, jako profesjonalista, nie dołożył należytej staranności odmawiając przyjęcia towaru, mimo że istniało szereg argumentów wskazujących, iż przesyłka pochodzi od powódki i zawiera przedmiot nabyty na mocy umowy, od której powódka skutecznie odstąpiła - mianowicie powódka uprzednio informowała pozwanego o odstąpieniu od umowy, do zapakowania zwróconej rzeczy użyła oryginalnego opakowania, które było widoczne i pozwalało zidentyfikować przesyłkę jako związaną z towarem pochodzącym od pozwanego. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika także, aby zwrócony produkt był uszkodzony, zaś otwarcie opakowanie i jego wyłożenie nie stanowi przeszkody do odstąpienia od umowy i zwrotu

nabytego towaru. Uszkodzenie produktu nastąpiło dopiero na skutek transportu powrotnego, w związku z odmową odebrania przesyłki przez pozwanego.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 5 k.c. wskazania wymaga, iż wśród wypracowanych w doktrynie i judykaturze reguł jego stosowania na czoło wysuwa się domniemanie korzystania z prawa w sposób zgodny z zasadami współzycia społecznego. Oznacza to, iż wykonywaniu praw podmiotowych powinno towarzyszyć założenie, że uprawniony czyni z nich użytek zgodny z nakazami norm przyjmowanych w społeczeństwie, a w konsekwencji, jako generalną zasadę należy przyjąć, że wykonywanie uprawnień płynących z każdego prawa podmiotowego podlega przewidzianej przez prawo ochronie (tak M. Pyziak-Szafnicka [w:] „Kodeks cywilny. Część ogólna. Komentarz” pod red. M. Pyziak-Szafnickiej, Warszawa 2009, s. 99-100; tak również w wyroku SN z dnia 22 listopada 2000 r., II CKN 1354/00, opubl. baza prawna LEX Nr 51966). Po wtóre, podnosi się, iż nakaz ostrożności i umiaru w stosowaniu instytucji o charakterze wyjątkowym przewidzianej w art. 5 k.c. jest najbardziej uniwersalną wskazówką o kluczowym znaczeniu z punktu widzenia stosowania norm prawa cywilnego, którego istotą jest przecież strzeżenie praw podmiotowych, a zatem wszelkie rozstrzygnięcia prowadzące do redukcji bądź unicestwienia tych praw wymagają szczególnej ostrożności i bardzo wnikliwego rozważenia wszystkich aspektów rozpoznawanego wypadku. Wyjątkowy charakter art. 5 k.c. wynika więc z tego, że przełamuje on zasadę, zgodnie z którą wszystkie prawa podmiotowe korzystają z ochrony prawnej i wobec tego odmowa udzielenia poszukiwanej ochrony musi być uzasadniona zajściem okoliczności rażących i nieakceptowanych ze względów aksjologicznych czy celowościowych (por. wyroki SN: z dnia 22 listopada 1994 r., II CRN 127/94, opubl. baza prawna LEX Nr 82293 i z dnia 24 kwietnia 1997r., II CKN 118/97, opubl. OSP Nr 1/1998 poz. 3).

Sąd Okręgowy podziela stanowisko judykatury w którym to, strona powołując się na zarzut z art. 5 k.c. w zakresie sprzeczności wykonywanego prawa podmiotowego z zasadami współzycia społecznego, winna powołać się na konkretną sprecyzowaną i oznaczoną zasadę współzycia społecznego rzekomo naruszoną w danej sprawie (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1964 r., I PR 159/64, OSN 1965, Nr 1, poz. 19, z dnia 22 listopada 1994 r., II CRN 127/94, nie publ., z dnia 14 października 1998 r., II CKN 928/97, OSNC 1999, Nr 4, poz. 75.) Zgodnie bowiem z utrwalonym i obszernym w tej materii orzecznictwem, może ono polegać m.in. na naruszeniu zasady etycznego i uczciwego postępowania, zasady słuszności, zasady lojalności wobec partnera, dobrej wiary w sensie obiektywnym, norm moralnych takich jak prawda, dobro, sprawiedliwość, reguły rzetelnego postępowania w stosunkach społecznych (wyroki SN: z dnia 3 października 2000 r., I CKN 308/00, LEX nr 52468; z dnia 4 października 2001 r., I CKN 871/00, LEX nr 52659, wyrok SN z dnia 3 lutego 1998 r., I CKN 459/97). Należy pamiętać, iż skuteczne powołanie się na powyższy zarzut, wymaga przede wszystkim opisanie i wyszczególnienia okoliczności faktycznych konkretnej sprawy, które w kontekście powoływanych zasad współzycia społecznego, będą wskazywać jednoznacznie, iż w tej konkretnej sprawie stosowanie danego prawa będzie w sprzeczności z powszechnie uznawanymi wartościami wyrażonymi w klauzuli generalnej jaką są zasady współzycia społecznego. W ocenie Sądu Okręgowego, apelujący tego nie uczynił, ograniczając się jedynie do lakonicznego wskazania, iż powódka nadużyła przysługujące jej prawo podmiotowe, a więc nieskonkretyzowany zarzut naruszenia art. 5 kc nie mógł okazać się zasadny. Brak było także podstaw do jego zastosowania z uwagi na zarzuty pozwanego odnoszące się do wyjęcia przez powódkę paneli z opakowania. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika bowiem, aby panele zostały uszkodzone, zaś otwarcie opakowanie i jego wyłożenie nie stanowi przeszkody do odstąpienia od umowy i zwrotu nabytego towaru. Sprzedawca internetowy nie może odmówić przyjęcia zwrotu towaru, nawet jeśli klient częściowo już go złożył (por. orz. Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 19 lipca 2013r. sygn. akt VIII Ca 311/13)

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, iż apelacja pozwanego stanowi jedynie nieuzasadnioną polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu I instancji i dlatego też na mocy art. 385 kpc oddalił ją jako bezzasadną.